

10. Ranking Web of Universities: Methodology [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu : <http://www.webometrics.info/en/Methodology>.
11. Ranking Web of Universities: Methodology [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu : <http://www.webometrics.info/en/europe/ukraine%20>.

Красиленко В. Г., Никитович Д. В. Исследование особенностей и региональных аспектов выпуска газет в Украине. Статья посвящена исследованию динамики, особенностей и региональных аспектов выпуска газет в Украине за 2010–2013 годы. По совокупности и динамике показателей выпуска газет и распределений их в типичном и региональном аспектах с помощью нейропакетов проведено кластеризацию всех регионов на 5 групп. Только десять регионов, представляющих три лучших группы, оказывающие влияние на общую количественную характеристику системы СМИ. Показано, что в Украине за исследуемый период продолжается в целом снижение основных показателей выпуска газет, но происходят и положительные изменения, хотя они и касаются лишь некоторых регионов, некоторых типов газет. Рассчитаны и показаны темпы роста показателей выпуска газет по типам и в целом, проанализированы распределения газет по регионам и типам и структурные сдвиги с точки зрения выпуска изданий. Показаны преимущества применения интеллектуальных технологий для автоматизации комплексного группирования объектов.

Ключевые слова: газета, государство, регион, язык, средство массовой информации.

Krasilenko V. G., Nikitovich D. V. Research of Features of Regional Aspects of Production of Newspapers in Ukraine. This article investigates the dynamics, features and regional aspects of the production of newspapers in Ukraine over the 2010–2013 period. On totality and dynamics of indexes of producing of newspapers and distributions of them in typical and regional aspects by means of neural nets the clusterization of all regions is conducted on 5 characteristic groups. Only ten regions that present the three best groups have an influence on general quantitative description of the system of MASS-MEDIA. It was investigated that in Ukraine, over the period, there had been a decreasing release of key indicators of the number of newspapers, but there had been some positive changes as well, even though they had applied only to certain regions and certain types of newspapers. The growth rate of production of newspapers, by type and in general, was calculated and displayed, the appropriate distribution of newspapers and structural changes in terms of production of publications were analyzed by region and types. The advantages of the use of intelligent technologies for automation of complex grouping of objects were proved.

Keywords: newspaper, state, region, language, the media.

Адреси для листування: krasilenko@mail.ru, Nikitovitch.Diana@yandex.ru

УДК 655.3.066+004.738.5:655.41

Володимир Максимчук – студент Інституту філології та журналістики Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

Порівняльний аналіз і характеристика друкованого та електронного видань

У статті окреслено сучасний стан електронного книговидавництва в Україні, проведено порівняльний аналіз та характеристику деяких функціональних рис друкованого та електронного видань, визначено основні переваги електронного видання над традиційним та вказано на деякі недоліки, запропоновано експериментальний спосіб боротьби із випадками порушення авторського права, відомих як «піратство». Досліджено значення поняття «електронне видання». Проаналізовано сучасний стан ринку електронних видань та цінове співвідношення між електронним та традиційним виданням. Проведено опитування у соціальних мережах із ціллю визначити ціну, яку люди готові платити за електронне видання або електронний примірник друкованого видання.

Ключові слова: електронне видання, електронна книга, переваги та недоліки, «піратство», сучасний стан електронного книговидавництва, соціальне опитування.

Постановка наукової проблеми та її значення. Електронне книговидання в Україні сьогодні знаходиться лише на початках своєї діяльності, тож необхідно окреслити важливі відмінності електронної книги від книги друкованої, а також визначити основні переваги та недоліки переходу до нового способу книговидання та читання як для видавничої галузі, так і для споживачів видавничої продукції.

Аналіз досліджень проблеми. При написанні цієї статті ми опирались на роботи таких дослідників, як В. Маркова [3] та В. Теремко [4; 5], що також досліджували стан і проблему електронного книговидання в Україні.

Мета статті – окреслити важливі відмінності електронної книги від книги друкованої, а також визначити основні переваги та недоліки переходу до нового способу книговидання та читання як для видавничої галузі, так і для споживачів видавничої продукції.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування результатів дослідження. Електронні видання кардинально відрізняються від друкованих способом представлення інформації. Така їхня різниця особливо загострилась в останні десятиліття ХХ ст. із поширенням таких мультимедійних компонентів електронних видань, як цифрові, аудіо-, відеофрагменти, анімаційні елементи та ін.

Зрозуміло, що поняття «електронне видання» значно ширше, ніж видання традиційне. ДСТУ 3017-95 взагалі не включає в себе такого поняття, а ДСТУ 7157:2010 подає таке визначення: «Електронне видання – електронний документ, який пройшов редакційно-видавниче опрацювання, має вихідні відомості та призначений для розповсюдження в незмінному вигляді» [2]. Детальніше проаналізувавши цей державний стандарт, бачимо, що електронне видання вже не згадується лише як електронна книга, адже в межах видавничої термінології книзі відповідає певна матеріальна структура і конструкція, яка повністю зникає в електронному середовищі [3].

Конструкція ж електронного видання багато в чому залежить від формату. На сьогодні до основних форматів належать як і власне мова розмітки гіпертексту HTML, так і архівовані ePub, PDF, Ficiton Book (fb2), TeX, PostScript (ps, eps) та інші [4]. Також існують захищені закриті комерційні формати, що попереджають копіювання та перенесення інформації на інші носії. Кожен із наведених форматів постійно вдосконалюється і змінюється, аби запропонувати краще відтворення змісту та мультимедіа.

Електронні видання набули поширення починаючи із 80-х рр. ХХ ст. та презентувались у форматі txt (текстовому) на платформі DOS, а потім уже Windows та інших. На сьогодні, як уже згадувалось, використовуються безліч форматів, що дають змогу відтворення на різних платформах не тільки тексту, а й цифрової анімації, аудіо- та відеофрагментів (такі видання називають мультимедійними).

Тобто бачимо, що поняття «формат друкованого видання» не відповідає поняттю «формат видання електронного», адже характеризує швидше особливості матеріального втілення та розмірів видання, тоді як в електронному виданні формат описує те, яким чином у файлі зберігається представлена інформація.

У цьому криється ще одна перевага електронної книги над друкованою, адже через розширені засоби форматування практично будь-хто може створювати і читати твори чи збірники творів, складені власноруч, узявши на себе роботу видавництва (підбір текстів, ілюстрацій, оформлення), випуск паперової книги значно складніший та дорожчий, вимагає трудомісткого видавничого процесу.

Доцільно також згадати дослідника В. Теремка, який зазначає, що суттєвою перевагою над традиційними виданням є легка доступність (будь-де, будь-коли можна придбати книжку, аби був доступ до Інтернету) та нижча вартість (в Україні вартість електронної книги становить 20–25 % від вартості паперового варіанту) електронного видання [4].

Проте, якщо проаналізувати ціни на книжкову продукцію, що пропонуються видавництвом «Книжковий клуб “Клуб сімейного дозвілля”», побачимо трохи інші цифри. Так, вартість книги Стівена Кінга «Сяйво» у паперовому варіанті становить 73,20 грн, коли електронний примірник можна придбати за ціною у 30 грн [6], що становить лише 41 % вартості традиційного видання. Аналогічна ситуація і з іншою книгою іменитого письменника – електронний примірник книги під

назвою «Відродження» становить лише 55 % видання паперового [7]. Незважаючи на вищу ціну, ніж її описував В. Теремко, бачимо, що електронне видання все ж доступніше споживачу.

Також вагомою перевагою на користь електронних книг є те, що отримати доступ до них досить просто та швидко за допомогою мережі Інтернет – споживач не змушений кудись їхати, або чекати кур'єра. Така книга містить безліч інформації, досить компактна порівняно із традиційним паперовим виданням. Крім того, читач може сам налаштувати розмітку тексту залежно до своїх потреб, як-от: тип і розмір шрифту.

Електронна книга не потребує обов'язкового матеріального втілення, тому значною перевагою для видавництва є відсутність ризику непроданого тиражу. Тобто збиток, що можливий при випуску творів молодих невідомих авторів значно менший, аніж у випадку традиційного паперового видання.

Зважаючи на це, а також на можливість створити електронний примірник твору без допомоги видавництва, молоді автори здатні самостійно поширювати свої твори мережею Інтернет. Так, свого часу, американська письменниця Аманда Хокінг, не зумівши зацікавити видавництва своїми текстами, розпочала продавати їх у соціальних мережах, де за десять місяців 2010 року розійшлося близько 90 тис. копій її творів. Схожий досвід має автор російського бестселера «Метро 2033» Дмитро Глуховський. Обидва автори нині успішно продають також і друковані версії своїх книжок [5].

Однак легка доступність електронних видань має також і негативні характеристики, які меншою мірою притаманні виданню традиційному, – «піратство». «Піратство» – це дії, що спрямовані на протиправне використання об'єктів права інтелектуальної власності, що належать іншим особам, умисно вчинені особою, яка розуміє протиправний характер цих дій із метою отримання матеріальної вигоди» [8].

Варто зазначити, що проблеми із порушенням авторського права зазнає також ринок комп'ютерного програмного забезпечення. Так, за даними Business Software Alliance за 2008 рік, Україна ввійшла до десятки країн світу із найвищим рівнем піратства, отримавши показник у 84 % [9]. Найнижчий показник піратської продукції отримали Сполучені Штати Америки, рівень соціального благополуччя у яких значно вищий, ніж в Україні. Тобто рівень соціального благополуччя є також важливим чинником у проблемі порушення авторського права.

Це також доводять і особисто проведені соціальні опитування. Так, у соціальних мережах було опитано сто людей, що користуються електронними книгами. На запитання «Наскільки часто Ви купуєте електронні книги?» 7 людей відповіли «Раз у місяць», 24 – «Раз у півроку», 69 – «Взагалі не купую». Тобто 69 % опитаних споживають «піратську» продукцію. Далі логічним було поставити питання про ціну, яку люди згодні заплатити за електронну книгу. На запитання «Скільки Ви готові платити за електронний примірник книги?» 72 людини відповіли «від 10 до 20 гривень», 16 – «від 20 до 40 гривень», 12 – «понад 40 гривень». Тобто 72 % опитуваних вважають виправданою ціну за електронну книжкову продукцію у межах 20 грн.

Також важливим моментом є те, що українські видавці практично втратили ринок електронних книг, що змушує людей звернутися до інтернет-сайтів, як от flibusta.net [10], та інших, де у вільному доступі знаходиться цифрова бібліотека. Варіанти вирішення цієї ситуації також є, варто лише знову подивитися на те, як намагаються вирішити проблему компанії, котрі поширюють програмне забезпечення, додаючи до компакт-дисків код інтернет-завантаження певного магазину цифрової дистрибуції. Обґрунтування такого рішення просте – в епоху цифрових технологій людина, купуючи продукцію на одному носіїв інформації, бажає отримати доступ до неї і з інших. Адже здійснюючи купівлю, ми платимо не за сам диск, чи то папір, що використовується у книгах, а за інформацію, вміщену на матеріальному носіїві.

Таку практику варто перейняти і видавничій справі. Оскільки видання, що готується до друку, повинне мати зверстаний електронний примірник, то його можна використати, зібравши матеріал у формат електронної книги. Додаючи до кожного примірника код електронного завантаження, ми зацікавимо покупця вигідною пропозицією. Власне, сам електронний примірник, що має значно меншу собівартість, аніж друкований, можна продавати окремо за розумною ціною на інтернет-сайті видавництва, як це уже робить видавництво «Книжковий клуб “Клуб Сімейного Дозвілля”».

Необхідно також повідомити існуючі видавництва на території України про потребу в електронних примірниках друкованих видань, адже їхня відсутність в умовах сучасного світу

цифрових технологій веде до проблеми порушення авторського права та створення нелегальних оцифрованих «піратських» копій.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Отже, бачимо, що за допомогою сучасних технологій електронні видання значно випередили видання традиційні, адже через розширені засоби форматування та розмітку гіпертексту дозволяють включати до змісту видання різноманітні елементи мультимедіа: цифрову анімацію, аудіо- та відеофрагменти. Також важливою рисою електронних видань є відносна дешевизна їхнього видання та доступність для споживача, що сприяє більшому поширенню творів авторів-початківців та зменшує фінансовий ризик.

Проте, незважаючи на очевидні переваги перед традиційними паперовими виданнями, є й недоліки: читач електронної книги залежний від певного пристрою, що здатний відтворювати контент видання. І хоча на сьогодні існує безліч форматів електронних видань, курйози все ще трапляються, особливо це стосується «піратської» продукції, контроль за якою на території України необхідно посилити. Однак водночас із посиленням антипіратських заходів необхідний також комплекс рішень, спрямованих на зацікавлення споживача у придбанні легальної продукції. Запропонований у цій статті спосіб поширення друкованого та електронного примірника може слугувати вирішенням такої ситуації, а також рекламою видавництву, що впровадить таку систему.

Перспективним напрямком дослідження видається подальше спостереження за розвитком ринку електронних видань в Україні, а також спроби вплинути на цей ринок запропонованими інноваційними експериментами.

Література

1. Видання. Основні види, терміни та визначення : ДСТУ 3017-95. – [Чинний від 1996-01-01]. – К. : Держспоживстандарт України, 1995. – 34 с. – (Національний стандарт України).
2. Видання електронні: Основні види та вихідні відомості : ДСТУ 7157-2010. – [Чинний від 2010-03-11]. – К. : Держспоживстандарт України, 2010. – 14 с. – (Національний стандарт України).
3. Маркова В. Електронна книга: наукове поняття чи метафора? [Електронний ресурс] / В. Маркова // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2009. – № 3. – С. 69–74. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/bdi_2009_3_8.pdf.
4. Теремко В. Стратегічні виклики друкованій культурі в електронну еру [Електронний ресурс] / В. Теремко // Вісник Книжкової палати. – 2011. – № 5. – С. 14–18. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vkr_2011_5_3.pdf.
5. Теремко В. Стратегічні випробування електронною книжністю [Електронний ресурс] / В. Теремко // Вісник Книжкової палати. – 2011. – № 4. – С. 10–14. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vkr_2011_4_3.pdf.
6. Кінг С. Сяйво – Електронна книжка. Книжковий клуб. Книжковий інтернет-магазин [Електронний ресурс] / С. Кінг // Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля». – Режим доступу : <http://www.bookclub.ua/ukr/catalog/e-books/e-books-fantasy/product.html?id=26929>.
7. Кінг С. Відродження – Електронна книжка. Книжковий клуб. Книжковий інтернет-магазин [Електронний ресурс] / С. Кінг // Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля». – Режим доступу : <http://www.bookclub.ua/ukr/catalog/e-books/e-books-fantasy/product.html?id=33867>.
8. Порушення авторського права [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу : http://uk.wikipedia.org/wiki/Порушення_авторського_права.
9. Поліковська Ю. Особливості піратства в Україні [Електронний ресурс] / Ю. Поліковська // Zaxid.net. – 1703. – Режим доступу : http://zaxid.net/news/showNews.do?osoblivosti_piratstva_v_ukrayini&objectId=1098424.
10. Електронна бібліотека «Флібуста» [Електронний ресурс] // Flibusta.net. – Режим доступу : <http://flibusta.net/>.

References

1. Vidannya. Osnovni vidi, termini ta viznachennya : DSTU 3017-95. – [Chinnij vid 1996-01-01]. – K. : Derzhspozhivstandart Ukrainu, 1995. – 34 s. – (Nacionalnij standart Ukrainu)
2. Vidannya elektronni: Osnovni vidi ta vixidni vidomosti : DSTU 7157-2010. – [Chinnij vid 2010-03-11]. – K. : Derzhspozhivstandart Ukrainu, 2010. – 14 s. – (Nacionalnij standart Ukrainu).
3. Markova V. Elektronna kniga: naukove ponyattya chi metafora? [Elektronnij resurs] / V. Markova // Bibliotekoznavstvo. Dokumentoznavstvo. Informologiya. – 2009. – № 3. – S. 69–74. – Rezhim dostupu : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/bdi_2009_3_8.pdf.

4. Teremko V. Strategichni vikliki drukovaniy kulturi v elektronnu eru [Elektronnij resurs] / V. Teremko // Visnik Knizhkovoji palati. – 2011. – № 5. – S. 14–18. – Rezhim dostupu : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vkp_2011_5_3.pdf.
5. Teremko V. Strategichni viprobuvannya elektronnoyu knizhmisty [Elektronnij resurs] / V. Teremko // Visnik Knizhkovoji palati. – 2011. – № 4. – S. 10–14. – Rezhim dostupu : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vkp_2011_4_3.pdf.
6. King S. Syajvo – Elektronna knizhka. Knizhkovij klub. Knizhkovij internet-magazin [Elektronnij resurs] / S. King // Knizhkovij klub «Klub simejnogo dozvillya». – Rezhim dostupu : <http://www.bookclub.ua/ukr/catalog/e-books/e-books-fantasy/product.html?id=26929>.
7. King S. Vidrozhennya – Elektronna knizhka. Knizhkovij klub. Knizhkovij internet-magazin [Elektronnij resurs] / S. King // Knizhkovij klub «Klub Simejnogo Dozvillya». – Rezhim dostupu : <http://www.bookclub.ua/ukr/catalog/e-books/e-books-fantasy/product.html?id=33867>.
8. Porushennya avtorskogo prava [Elektronnij resurs] // Vikipediya. – Rezhim dostupu : http://uk.wikipedia.org/wiki/Порушення_авторського_права.
9. Polikovska Yu. Osoblivosti piratstva v Ukraini [Elektronnij resurs] / Yu. Polikovska // Zaxid.net. – 1703. – Rezhim dostupu : http://zaxid.net/news/showNews.do?osoblivosti_piratstva_v_ukrayini&objectId=1098424.
10. Elektronna biblioteka «Flibusta» [Elektronnij resurs] // Flibusta.net. – Rezhim dostupu : <http://flibusta.net/>.

Максымчук В. Сравнительный анализ и характеристика печатного и электронного изданий.

В статье обозначено современное состояние электронного книгоиздания в Украине, проводится сравнительный анализ и характеристика некоторых функциональных особенностей печатных изданий, определены основные преимущества электронного издания над традиционным и указано на некоторые недостатки, предложено экспериментальный способ борьбы со случаями нарушения авторского права («пиратством»). Исследовано значение понятия «электронное издание». Проанализировано современное состояние рынка электронных изданий и ценовое соотношение между электронным и традиционным изданиям. Проведено социальный опрос в социальных сетях с целью определить цену, которую люди готовы платить за электронное издание или электронный экземпляр печатного издания.

Ключевые слова: электронное издание, электронная книга, преимущества и недостатки, «пиратство», современное состояние электронного книгоиздательства, социальный опрос.

Maksymchuk V. Comparative Analysis and Characterization of Printed and Electronic Publications. The article presents the current state of e-book publishing in Ukraine, provides a comparative analysis and description of some functional features of printed and electronic media. There are indicated the main advantages and disadvantages of electronic publication over traditional, proposed experimental way of dealing with cases of copyright infringement known as «piracy». Investigated the definition of «electronic edition». Analyzed the current state of the market of electronic publications, and the price ratio between electronic and traditional publishing. The article describe a social survey conducted on social networks with the aim to determine the price that people are willing to pay for the electronic edition or an electronic copy of the printed edition.

Keywords: electronic publishing, e-book, advantages and disadvantages, «piracy», the current state of electronic publishing, the current state of electronic publishing, social survey.

Адреса для листування: goodwin93sad@gmail.com